

Història i Civilització d'Egipte

Codi: 104209

Crèdits: 6

Titulació	Típus	Curs	Semestre
2503702 Ciències de l'Antiguitat	OB	1	2

Professor/a de contacte

Nom: Josep Cervelló Autuori

Correu electrònic: Josep.Cervello@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Equip docent

Josep Cervelló Autuori

Jose Lull Garcia

Prerequisits

No hi ha prerequisits.

Objectius

- 1) Comprendre els processos històrics que van tenir lloc a la vall del Nil des de la neolitització (VI mil·lenni) fins a l'Època Romana, prenent en consideració tant les dinàmiques internes com els contextos internacionals.
- 2) Conèixer els aspectes més importants de la civilització egípcia: societat i economia, religió i espiritualitat, gènere i identitat, llengua i escriptura, urbanisme i arquitectura, cultura material i cultura visual, "ciències" i tècniques.
- 3) Conèixer i saber interpretar les principals fonts escrites (en traducció), arqueològiques i iconogràfiques de l'antic Egipte.

Competències

- Aplicar els principals mètodes, tècniques i instruments per a l'anàlisi històrica.
- Comprendre i interpretar l'evolució de les societats antigues de la Mediterrània -des de la civilització egípcia fins al desmembrament de l'Imperi romà d'Occident- a partir de l'anàlisi de les realitats política, històrica, social, econòmica i lingüística.
- Expressar-se oralment i per escrit en el llenguatge específic de la història, de l'arqueologia i de la filologia, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.

- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Reconèixer l'impacte d'alguns aspectes rellevants del món antic en la cultura i la societat contemporània.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar les qüestions clau que permetin abordar l'estudi dels fenòmens històrics des d'una perspectiva de gènere.
2. Dominar la lectura de textos històrics escrits en suports diversos.
3. Elaborar un discurs organitzat i correcte, oralment i per escrit, en la llengua corresponent.
4. Explicar els debats historiogràfics principals referents a l'antiguitat.
5. Explicar els principals fets històrics de l'Egipte antic i del món grecoromà.
6. Identificar el context en que s'inscriuen els processos històrics
7. Identificar els mètodes propis de la història i la seva relació amb l'anàlisi de fets concrets
8. Presentar treballs en formats ajustats a les demandes i els estils personals, tant individuals com en grup petit.
9. Relacionar els textos històrics amb els seus contextos arqueològics.
10. Utilitzar el vocabulari tècnic específic i d'interpretació de la disciplina.

Continguts

TEMA 1 Introducció a l'Egiptologia

Història i historiografia de l'Egiptologia

Periodització i cronologia

Medi natural: geografia i geologia

Estudi de cas: El Nil

TEMA 2 Origen de l'Estat a la Vall del Nil

Neolitització

Aparició i consolidació de l'Estat: del Predinàstic al Dinàstic

TEMA 3 Aparició de l'escriptura a la Vall del Nil

Les escriptures egípcies

El sistema jeroglífic

Les primeres evidències d'escriptura a la vall del Nil: documents i problemàtica

TEMA 4 El III mil·lenni

El Regne Antic o l'Edat de les Piràmides

Memfis i la necròpolis memfita

Aspectes polítics i religiosos

Aspectes socials i econòmics

Estudi de cas: Com es van construir les piràmides?

Estudi de cas: Els *Textos de les Piràmides*

TEMA 5 El II mil·lenni (I)

El Regne Mitjà

Aspectes polítics i literaris

Aspectes socials i econòmics

Egipte i Núbia: Kerma

Egipte i Orient: els *hicses*

TEMA 6 El II mil·lenni (II)

El Regne Nou o l'Imperi egipci (I)

Aspectes polítics, militars i diplomàtics

Aspectes socials i econòmics

Estudi de cas: Hatshepsut

Estudi de cas: Tebes: la ciutat, els temples, la necròpolis

TEMA 7 El II mil·lenni (III)

El Regne Nou o l'Imperi egipci (II)

L'Època d'Amarna: política i religió

La cultura ramèssida

Aspectes socials i econòmics

Estudi de cas: La batalla de Qadesh

Estudi de cas: Vagues i desmantellament de tombes reials

TEMA 8 Els Pobles del Mar

La crisi del 1200 a la Mediterrània oriental

Egipte i els Pobles del Mar

La qüestió líbica

TEMA 9 El I mil·lenni (I)

La Baixa Època: egipcis, libis, etiops, assiris i perses

El Regne de Kush

Aspectes socials i econòmics

Estudi de cas: Egipte i la Bíblia

TEMA 10 El I mil·lenni (II)

Alexandre i Egipte

L'Egipte Ptolemaic

Aspectes polítics i econòmics

Aspectes culturals

Estudi de cas: Alexandria

Estudi de cas: Els temples ptolemaics

TEMA 11 La religió egípcia

Les cosmogonies

El panteó

El problema de la mitologia egípcia

El món funerari

La doctrina de la reialesa faraònica

Temples i rituals

Estudi de cas: el mite d'Osiris

Estudi de cas: el *Llibre de la Sortida al Dia* o *Llibre dels Morts*

TEMA 12 Gènere i identitat a l'antic Egipte

Egiptologia i estudis de gènere

L'home i la dona: els rols de gènere

Naixement, infantesa, vida adulta, vellesa i mort

La sexualitat

TEMA 13 Art, arquitectura i urbanisme a Egipte

Art egipci

Arquitectura i urbanisme civil i militar: ciutats i fortalises

Arquitectura funerària: tombes reials i privades

Vies de comunicació

TEMA 14 "Ciències" i tècniques a l'antic Egipte

La medicina

L'astronomia i el còmput del temps

La numeració i les matemàtiques

La geografia i la cartografia

Estudi de cas: el cel egipci

Metodologia

L'assignatura comportarà tres tipus d'activitats formatives:

- 1) Activitats dirigides: classes teòriques i pràctiques (estudis de cas).
- 2) Activitats supervisades: debats, qüestions, discussions i intercanvis d'opinions a classe, que podran ser proposats pels professors o bé resultat d'inquietuds o intervencions d'estudiants.
- 3) Activitats autònomes: lectures, estudi de fonts, treballs (vegeu Avaluació) i preparació per a l'examen final.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes pràctiques (estudis de cas)	15	0,6	1, 2, 4, 5, 6, 7, 9, 10
Classes teòriques	30	1,2	1, 2, 4, 5, 6, 7, 9, 10
Tipus: Supervisades			
Debats a classe	5	0,2	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 10
Tipus: Autònomes			
Treballs (comentari de fonts i resum de lectura: vegeu Avaluació) i preparació d'examen	68	2,72	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10

Avaluació

L'avaluació consistirà en tres proves:

- 1) Comentari de fonts primàries: font textual i font arqueològica o iconogràfica sobre una mateixa problemàtica per relacionar: 25%.
- 2) Resum bibliogràfic d'una de les 4 lectures obligatòries: 25%.
- 3) Examen final: 50%.

Les activitats 1 i 2 es lliuraran en format doc o pdf i s'hauran d'ajustar al següents paràmetres d'edició: Tipus de lletra Times New Roman 12 pt; interlineat senzill; marges per defecte; nom complet i NIU a dalt a la dreta.

Els estudiants hauran de fer quatre lectures obligatòries al llarg del semestre. Per a la realització de l'activitat 2 n'hauran de triar una, però totes quatre entraran a examen.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Comentari de fonts primàries	25%	15	0,6	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10
Examen final	50%	2	0,08	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10
Resum de lectura obligatòria	25%	15	0,6	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10

Bibliografia

Bibliografia bàsica

Agut, D.; Moreno García, J.C. 2016. *L'Égypte des pharaons. De Narmer à Dioclétien. 3150 av.J.-C.-284 apr.J.-C.* Mondes Anciens. París: Belin.

Baines, J.; Málek, J. 1980. *Atlas of Ancient Egypt.* Oxford: Phaidon (trad. esp. 2000. *Atlas cultural de Egipto. Dioses, templos y faraones.* Barcelona: Folio).

Bard, K.A. 2015. *An Introduction to the Archaeology of Ancient Egypt.* Oxford: Wiley-Blackwell.

Cervelló Autuori, J. 2015¹, 2016². *Escrituras, lengua y cultura en el antiguo Egipto.* El espejo y la lámpara 11. Bellaterra: Publicacions UAB.

Kemp, B.J. 1989¹; 2005². *Ancient Egypt. Anatomy of a Civilization.* Londres-Nova York: Routledge (trad. esp. de la 1ª ed. 1992. *Antiguo Egipto. Anatomía de una civilización.* Barcelona: Crítica).

Lloyd, A.B. (ed.) 2010. *A Companion to Ancient Egypt.* 2 vols. Oxford: Wiley-Blackwell.

Moreno García, J.C. 2004. *Egipto en el Imperio Antiguo (2650-2150 antes de Cristo).* Barcelona: Edicions Bellaterra.

Parra, J.M. (ed.) 2009. *El antiguo Egipto. Sociedad, economía, política.* Madrid: Marcial Pons.

Shaw, I. (ed.) 2000. *The Oxford History of Ancient Egypt,* Oxford: Oxford University Press (trad. esp. 2007. *Historia del antiguo Egipto.* Madrid: La Esfera de los Libros).

Hölbl, G. 2001. *A History of the Ptolemaic Empire.* Londres-Nova York: Routledge (ed. orig. 1994. *Geschichte des Ptolemäerreiches.* Darmstadt: Wissenschaftliche Buchgesellschaft).